एकाइ १४ · घरको माया

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क ३१

नाम _____ कक्षा _____ रोल नं. _____ मिति _____ प्राप्ताङ्क _____ / ३१

१ शब्दार्थ [३]

समूह 'क' का शब्दको अर्थ समूह 'ख' बाट पहिचान गरी जोडा मिलाउनुहोस्। समूह 'ख' का दुईओटा अर्थ बढी छन्। प्रत्येक जोडाको ०.५ अङ्क छ।

समूह 'क'		समूह 'ख'
१. मित	☐	**क.** परालबाट बुनेको ओछ्याउने सुकुल जस्तो
२. अल्लारे	☐	**ख.** भन्न अकमकाउनु
३. नेपथ्य	☐	**ग.** विधिपूर्वक गाँसिएको मिल्ने साथी
४. उत्कण्ठा	☐	**घ.** बाजा बजाउने व्यक्ति
५. अनकनाउनु	☐	**ङ.** फकाइ, लहैलहैमा लाग्ने काम
६. बहकाउ	☐	**च.** बेकाममा यताउता डुल्ने
		छ. मञ्चको पर्दापछाडिको भाग
		ज. उत्सुकता, छटपटी

२ कथ्य र लेख्य शब्द [२]

बोलीचालीमा प्रयोग हुने दिइएका कथ्य रूपको लेख्य रूप लेख्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

क. भा'को ख. ऐले ग. गा'को घ. भा'छ

_____

_____

३ ठिक कि बेठिक? [२]

पाठ्यपुस्तकको पृष्ठ १८८ देखि १९८ सम्म रहेको भीमनिधि तिवारीको 'घरको माया' एकाङ्की साथीहरूसँग भूमिका बाँडेर पढ्नुहोस्। त्यसपछि वाक्य ठिक भए ✓ र बेठिक भए ✗ चिह्न लगाउनुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

i. एकाङ्कीका घटना बिहारको दरभङ्गा स्टेसनको प्लेटफर्ममा घट्छन्। ☐

ii. बतासे र कान्छालाई लालबहादुरले गाउँबाट ल्याएको थियो। ☐

iii. कान्छो दुई दिनदेखि केही खान नपाएर भोकाएको थियो। ☐

iv. एकाङ्कीको अन्त्यसम्म लालबहादुरलाई गाउँको कुनै माया लाग्दैन। ☐

४ एकाङ्कीको बोध [८]

'घरको माया' एकाङ्कीका आधारमा तलका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस्।

क. 'घरको माया' एकाङ्कीका नाटककार को हुन्? [१]

ख. गाउँ बिर्सेको भन्दाभन्दै जमानसिंहले गाउँकी कुन व्यक्तिलाई सम्झिरहन्थ्यो? [१]

ग. 'चुम्बकले फलामलाई तान्छ तर सुनलाई खिच्न सक्तैन' भन्दा लालबहादुरले के भन्न खोजेको हो? [२]

घ. बतासेको भनाइले अरू पात्रको निर्णयमा कस्तो प्रभाव पार्‍यो? एकाङ्कीका आधारमा लेख्नुहोस्। [४]

५ बोध प्रश्नोत्तर [४]

दिइएको गद्यांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस्।

भिडियो कलमा दसैँ

दसैँको टीकाको दिन बिहानै विकासले कतारबाट घरमा भिडियो कल गर्‍यो। स्क्रिनमा आमाले रातो टीका र जमराले सजिएको थाल देखाउनुभयो। बुबाले हाँस्दै भन्नुभयो, "फोनबाट त टीका लाग्दैन, बाबु।" कल राखेपछि विकास धेरै बेर चुप लागेर बस्यो। उसले पाँच वर्षमा घर बनाउने ऋण तिरिसकेको थियो। त्यस रात उसले आफ्नो डायरीमा लेख्यो: 'अर्को दसैँ टीका स्क्रिनमा होइन, निधारमा लाउँछु। गाउँमै कुखुरापालन सुरु गर्छु।' अर्को वर्ष ऊ घर फर्कियो। अहिले उसको फार्मका अन्डा नजिकको बजारसम्म पुग्छन्।

क. विकास कहाँबाट भिडियो कल गर्दै थियो?
ख. बुबाको भनाइले विकासलाई किन चुप बनायो?
ग. विकासले डायरीमा के निर्णय लेख्यो?
घ. विकासको निर्णय 'घरको माया' एकाङ्कीको कुन पात्रको विचारसँग मिल्छ?

६ वाक्यान्तरण [२]

दिइएका वाक्यलाई कोष्ठकमा भनिएअनुसार परिवर्तन गर्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

क. मेरो भाइ बिहानै खेतमा गयो। (लिङ्ग)
ख. म पानी ल्याउँछु। (वचन)
ग. तिमी भोलि आऊ। (उच्च आदर)
घ. कान्छो बदाम खान्छ। (अकरण)

७ वाक्य सम्पादन [२]

चन्द्रविन्दु र शिरबिन्दुको अशुद्धि सच्याएर वाक्य पुनर्लेखन गर्नुहोस्। प्रत्येक शुद्धिको ०.५ अङ्क छ।

हामी सँयोगले गाउं पुग्यौँ र साथीसंग घांस काट्न गयौँ।

८ संवाद लेखन [४]

विदेश जाने तयारीमा रहेका दाइ र गाउँमै तरकारी खेती गर्दै गरेकी बहिनीबिच भएको संवाद तयार पार्नुहोस्।

योजना: पात्रको नाम र ठाउँ — दाइ किन विदेश जाँदै छ — बहिनीको अनुभव र तर्क— दुवैका भावना — एउटा टुङ्गो।

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-10-nepali/gharko-maya

९ सोच्नुहोस्

[४]

सोचेर तर्कसहित उत्तर लेख्नुहोस्।

बतासे भन्छिन्, पसिना बगाउनुपरे आफ्नै बारीमा बगाऔँला। आजको नेपालमा यो विचार कति व्यावहारिक छ? तर्कसहित आफ्नो धारणा लेख्नुहोस्।